PRINCIPIILE DE ORGANIZARE ŞI TEHNICILE DE EFECTUARE A CONTROLULUI FISCAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Alexandrina OCHIŞOR

CZU: 336.225.673(478) alexandrina.ochisor@mail.ru

The above article represents a summary of the thesis that researches to analyze the types of carrying out the fiscal control by the tax officials and to perform analysis: statistical, scientific abstraction, research and comparison of different methods, use of graphic methods, figures, tables, quantitative and qualitative analysis in the process of exposure and rendering of the complete and complex content related to the tax processes studied with in the Republic of Moldova and the European Union.

Serviciul Fiscal de Stat constituie autoritatea publică naţională care are împuterniciri de administrare a impozitelor, taxelor şi a altor plăţi care sunt în favoarea bugetului de stat. Ulterior, misiunea de bază a Serviciului Fiscal de Stat este asigurarea unui proces activ de verificare, deservire şi administrare fiscală care creează condiţiile pentru conformarea contribuabililor la respectarea legislaţiei în vigoare, asigurându-se nivelul de resurse financiare necesare statului în acţiunile de finanţare a proiectelor sociale. Deci, **actualitatea temei** cercetate este determinată de importanţa majoră pe care o deţine Serviciul Fiscal în organizarea şi efectuarea controlului fiscal. Tot aici putem adăuga şi parametrii optimi de dezvoltare în corelare cu activitatea desfăşurată la nivel internaţional, fiind propuse metode de eficientizare şi crearea de condiţii favorabile de desfăşurare a activităţii atât pentru cetăţenii Republicii, cât şi pentru mediul de afaceri care se realizează în prezent pe teritoriul statului. Acestea ar asigura colectarea resurselor financiare ce sunt necesare pentru dezvoltarea durabilă a economiei naţionale şi creşterea gradului de conformare legislativă a contribuabililor faţă de obligaţiunile fiscale ce le revin. Efectuând o analiză a temei cercetate putem constata că domeniul fiscal este un element important pentru realizarea scopurilor stabilite privind dezvoltarea statului, punându-se accentul pe reglementările legislative din domeniul fiscalităţii, şi anume – pe aspectele ce ţin de principiile şi tehnicile de efectuare a controlului fiscal, acestea fiind fragmentate pe capitole, efectuându-se astfel o evaluare comprehensivă şi generală a configuraţiilor sistemului de control fiscal, pornind de la pilonii de analiză regională şi cooperare internaţională. În conformitate cu Codul Fiscal (art.129 alin.11), controlul fiscal reprezintă verificarea corectitudinii cu care contribuabilul execută obligaţia fiscală şi alte obligaţii prevăzute de legislaţia fiscală şi alte acte normative, inclusiv verificarea altor persoane sub aspectul legăturii lor cu activitatea contribuabilului prin metode, forme şi operaţiuni prevăzute de acest cod.

Analizând diagrama prezentată mai jos putem constată că cel mai mare număr de controale efectuate de către Serviciul Fiscal de Stat au fost verificările efectuate prin metoda de control tematic, înregistrând un număr de 17999 de controale efectuate la contribuabili, constituind o pondere de 72% din activitatea totală desfăşurată de către departamentul respectiv.

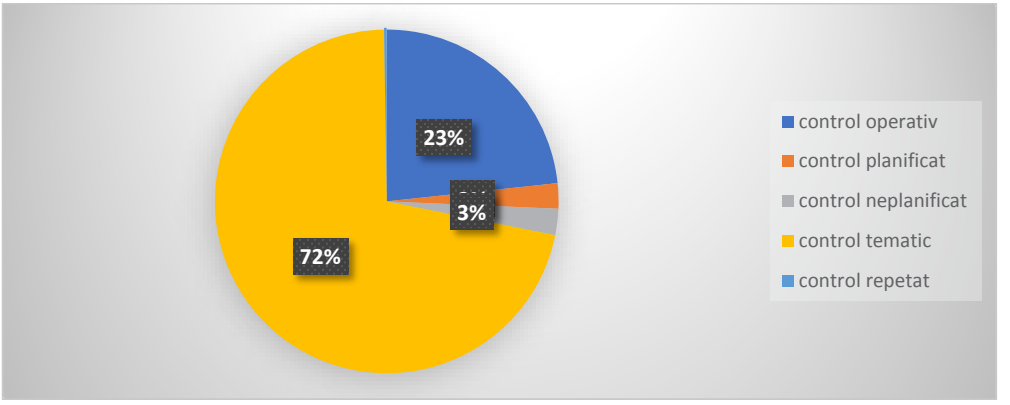

Fig.1. Tipuri de control efectuate în perioada anului 2021

Sursa: elaborată de autor în conformitate cu informaţia prezentată în [6].

În cadrul acestui tip de control, care se efectuează cu referire la solicitarea contribuabililor de restituire a TVA, accizelor, restituirea impozitului pe venit sau la verificarea obligaţiunilor îndeplinite de către persoanele fizice, au fost înregistrate 10952 de abateri de la legislaţia fiscală în vigoare, suma total calculată a impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere etc. depăşind 25,6 mil. lei, iar suma sancţiunilor fiscale calculate în cadrul controalelor tematice a constituit 12,8 mil. lei. Acest tip de control este urmat de controlul efectuat prin metoda verificării operative. În acest sens au fost efectuate 5859 de controale, dintre care în cadrul a 2361 de verificări au fost depistate încălcări legislative prin care au fost calculate suplimentar sancţiuni în valoare de 14,43 mil. lei. Un alt tip de control care a deţinut o valoare majoră este controlul fiscal efectuat prin metoda verificării planificate, fiind efectuate 599 de verificări dintre care în cadrul a 593 dintre acestea s-au depistat încălcări legislativ-fiscale, în baza cărora ulterior au fost calculate sancţiuni fiscale în valoare de 155,48 mil. lei din totalul obţinut de 555,46 mil. lei din care au fost calculate toate taxele, impozitele şi majorările de întârziere. În continuare, conform diagramei, urmează controalele fiscale neplanificate care în anul 2021 s-au efectuat în număr de 621, dintre care în cadrul a 443 au fost depistate devieri de la cadrul legislativ- fiscal, fiind ulterior stabilite sancţiuni în sumă de 40,7 mil. lei din totalul calculat ce a depăşit suma de 152,24 mil. lei.

Cea mai puţin solicitată metodă de verificare este verificarea prin metoda repetată fiind efectuate 63 de controale fiscale de acest tip, dintre care în cadrul a 61 de con-

troale au fost depistate devieri fiscale, înregistrându-se valoarea totală de 25,6 mil. lei, dintre care sancţiunile au constituit aproximativ 8,3 mil. lei.

Obligaţiunea fiscală este orice tip de obligaţie care este percepută în urma necesităţii de a fi efectuată achitarea taxelor şi impozitelor pentru a susţine bugetul public naţional în cheltuielile efectuate într-o anumită perioadă de timp.

Tabel

Obligaţiunile fiscale achitate de către contribuabili pentru perioada anului 2021 în rezultatul efectuării controalelor fiscale

Domeniile de activitate	31.12.2020 (mii lei)	31.12.2021 (mii lei)	Devieri +/- (mii lei)	%
Agricultura	131 223,34	153 288,31	22 064,97	17%
Comerţ cu amănuntul şi cu ridicata	638 967,54	865 200,82	226 233,28	35%
Comerţ electronic	5 980,42	9 193,37	3 212,95	54%
Fabricarea mobilei	38 192,06	69 375,63	31 183,57	82%
Industria extractivă	2,620,48	4 165,20	1 544,72	59%
Servicii de înfrumuseţare şi sănătate	18 677,78	39 489,48	20 811,70	100%
Servicii imobiliare	22 787,05	24 180,68	1 393,63	6%
Transport şi repararea autovehiculelor	104 090,22	126 864,13	22 773,91	22%
Total	962 538,89	1 291 757,62	329 218,73	34%

Sursa: elaborat de autor în conformitate cu informaţia prezentată în [6].

Analizând datele prezentate de Sistemul Informaţional al Serviciului Fiscal de Stat, obligaţiunile fiscale care au fost ulterior achitate de către contribuabili în cadrul cărora s-a efectuat controlul fiscal de către funcţionarii fiscali al Departamentului de Control Operaţional, constatăm o creştere cu cca 329 218,73 mii lei în comparaţie cu anul fiscal 2020, o majorare procentuală de 34%; ulterior, suma finală achitată de către agenţii economici în cadrul bugetului naţional public a constituit 1 292 757,62 mii lei.

O metodă care este posibil de implementat în Republica Moldova este sistemul automatizat de restituire a taxelor pe valoarea adăugată fără a fi necesar de a implica factorul uman în procedura de efectuare a controlului privind corectitudinea subordonării şi ţinerii evidenţei fiscale ce ţine de registrul procurărilor şi vânzărilor.

Un factor important ce ar permite evidenţa veniturilor persoanei fizice este crearea unui cont unuc al contribuabilului, deci se creează un cont de tip virtual în cadrul Trezoreriei de Stat, iar la termenul preconizat sistemul automatizat va retrage de pe contul contribuabilului sumele necesare spre achitare fără ca contribuabilul sa se apropie de oficiul poştal sau de subunitatea Serviciului Fiscal pentru a stinge datoriile

deţinute de către agentul economic. Această metodă ar oferi posibilitatea de creştere a conformării fiscale prin îndeplinirea la termen o obligaţiunilor fiscale fără ca contribuabilul să fie nevoit să se deplaseze fizic pentru a efectua achitarea.

Surse bibliografice:

1. GRICIUC, P. *Rolul instrumentelor fiscale în edificarea economiei de piaţă funcţionale în Republica Moldova*: Teză de droctor în ştiinţe economice. Chişinău, 2009. 178 p.
2. CORDUNEANU, C. *Sistemul fiscal în ştiinţa finanţelor*. Bucureşti: Codecs, 1998. 663 p.
3. *Drept financiar*. Bucureşti: Regia autonomă Monitorul Oficial, 1994. 144 p.
4. POPEANGA, P., POPEANGA, G. *Control financiar fiscal*. Bucuresti: CECCAR, 2004, p 45.
5. VRAGALEVA, V. Aspecte ale implementării restituirii automatizate a taxei pe valoare adăugată în Republica Moldova. În: *Simpozionul ştiinţific al tinerilor cercetători*. Ediţia a IX-a, 14-15 aprilie 2011. Academia de Studii Economice din Moldova. Chişinău, 2011, p.331-333.
6. Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr.320 din 31.07.2019.

Recomandat

***Lilia DRAGOMIR**, dr., conf. univ.*